

لزوم پیاده سازی پدافند غیر عامل در بانک

گرد آورنده: حسین برات - مدیر امور تدارکات و مهندسی

بخش چهارم

در شماره‌های قبلی و مجموعه مقالات پدافند غیر عامل به تعاریف و مفاهیم پدافند غیر عامل پرداختیم. دیدیم که پدافند غیر عامل به مجموعه اقداماتی اطلاق می‌گردد که مستلزم به کارگیری جنگ افزار و تسلیحات نبوده و با اجرای آن می‌توان از وارد شدن خسارات مالی به تجهیزات، تاسیسات و نیروی انسانی جلوگیری نموده و یا میزان خسارات را به حداقل ممکن کاهش داد. همچنین به بررسی مختصری پیرامون اهمیت و جایگاه موضوع پدافند غیر عامل در کشورهای پیشرفته در این زمینه پرداختیم. به عنوان نمونه سوئیس کشوری که با کمترین تهدیدات نظامی و سیاسی روبروست، چگونه با جدیت مقوله پدافند غیر عامل را دنبال می‌نماید. با این مقدمه و تعریفی که از پدافند غیر عامل بیان گردید این نتیجه حاصل می‌شود که همه کشورها به منظور جلوگیری یا کاهش آسیب‌ها، دفاع غیر عامل را بعنوان یک ضرورت جدی گرفته و به آن عمل می‌نمایند. در ادامه ضمن بررسی تاریخیچه و تحولات جنگها، به بیان نسل های مختلف جنگها و ویژگیهای آنها می پردازیم.

تاریخچه و تحولات تاریخی جنگ ها:

- جنگ های ابتدایی نسل اول: شامل جنگ های دوره تاریخی از پیدایش بشر تا اختراع سلاحهای گرم
- جنگ های نسل دوم: شامل جنگ های متکی به سلاحهای گرم ساده و پیاده نظام و زمینی
- جنگ های نسل سوم: جنگ های مکانیزه با استفاده و بهره گیری از ماشین های جنگی و توسعه نبرد به هوا، دریا و زیر دریا
- جنگ نسل چهارم: با توسعه و پیشرفت علوم و فناوری ها خصوصاً در زمینه اطلاعات، ارتباطات، رایانه و الکترونیک در سالهای اخیر جنگ های نسل چهارم طراحی و در حال اجرا است، با تعریف ارائه شده می‌توان اینگونه مطرح کرد که جهان در حال جنگ از نوع نسل چهارم است و نمونه های فراوانی دارد مثل ایران و آمریکا، سوریه و اسرائیل، کره جنوبی و کره شمالی، آمریکا و کره شمالی، آمریکا و ونزوئلا و ...

مشخصه های جنگ های نسل چهارم:

- ۱- جنگ ن رم (شامل جمع آوری اطلاعات، جنگ روانی از طریق تبلیغات مرعوب کننده و جنگ سایبری)
- ۲- بکارگیری موضعی، مقطعی و کوتاه مدت جنگ سخت (برق آسا) برای تقویت و پشتیبانی جنگ نرم
- ۳- تاکید بر جنگ الکترونیک پیشرفته
- ۴- انهدام زیرساخت ملی و مراکز حیاتی حساس و مهم و تهاجم گسترده به تمام سطوح جغرافیایی کشور هدف
- ۵- قطع ارتباط رهبری و مدیریت دفاعی و عمومی کشور با مردم و نیروی دفاعی

حوادث طبیعی

حوادث طبیعی مثل سیل، زلزله، طوفان و سونامی هم از عواملی است که کشورها را تهدید می‌کند و هر کدام از این حوادث می‌تواند یک شهر یا کشور را دچار بحران نموده و خدمات رسانی عادی را مختل نماید از جمله خسارات: انهدام پل ها، نیروگاه ها، پالایشگاه ها، مراکز مخابراتی، راههای مواصلاتی، سیلوا و... می باشد.

به واسطه غیر قابل پیش بینی بودن حوادث و عدم آگاهی و شناخت از مکان، زمان و شدت وقوع حادثه آسیب های جدی و گسترده ای ایجاد نموده و شهر، منطقه یا کشوری که حادثه در آن بوجود آمده را با «بحران» مواجه می نماید.

بحران چیست؟

بحران یک حادثه یا واقعه یا جریانی است که اتفاق می افتد و سیستم را از کار کرد منظم و عادی خودش باز می‌دارد، به عبارت دیگر یعنی حرکت منظم سازمان، مجموعه شهر یا کشور را به گونه ای فلج نموده و از کار می‌اندازد و یا باعث تاخیر در روند اجرای فعالیت ها، ماموریت ها و اهداف سیستم شود.

تصور کنید مدیر یک بانک بزرگ هستید و در اولین روز کاری هفته، خود را آماده می‌کنید که یک هفته کاری خوب و موفق را پشت سر بگذارید، اما در اولین لحظات صبح متوجه می‌شوید سیستمهای بانکداری الکترونیک بانک با مشکلاتی مواجه شده که چند روز زمان برای رفع مشکلات حادث شده باید صرف شود. هنوز موضوع برای خود شما روشن نشده که با انبوهی از مشتریان در شعب و خبرنگاران روبرو می‌شوید. در این وضعیت بانک دچار بحران شده است. خطرات اولین روزهای تهاجم گسترده نیروهای بعثی عراق به کشور را به یاد بیاورید. استانهای جنوبی و غربی کشور دچار بحران شده بودند، به این اتفاقات می‌توان وقوع زلزله در رودبار و بم و بسیاری موارد دیگر را نیز افزود.

خصوصیات بحران ها:

- ۱- بحران به صورت ناگهانی و ضربتی اتفاق می افتد .
- ۲- در بحرانهای اجتماعی ، نیروهای مخالف ، اساس و محوریت حرکت را تحت تاثیر قرار می دهند .
- ۳- غیر قابل پیش بینی بودن بحران ، بخش اعظم انرژی ویرانگر آن را تشکیل می دهد زیرا عموماً مکان ، زمان و شدت وقوع بحران ناشناخته است .
- ۴- بحران روند طبیعی زندگی را مختل می کند .
- ۵- بحران اثرات بسیار ناگوار اقتصادی ، اجتماعی ، جانی و روانی را در پی دارد .
- ۶- زیرساختها مثل مخابرات ، ساختمانها ، تاسیسات و سیستم های دولتی را از بین می برد یا خسارت زیادی وارد می نماید .
- ۷- نیازهای مردم به سرپناه ، آب ، غذا ، پوشاک ، کمکهای اولیه و دارو افزایش می یابد .

تاثیرات بحران:

- ۱- بروز شایعات در بین مردم
 - ۲- بهم خوردن امنیت روانی جامعه
 - ۳- اخلال در اقتصاد و احساس کمبود و قحطی در جامعه
 - ۴- شکسته شدن قالبهای اجتماعی ، سیاسی و فرهنگی
 - ۵- سرقت و دزدی، آزادی عمل بزهکاران به دلیل تمرکز مکانیزم های امنیتی دولتی به بحران و غفلت از روال های جاری
 - ۶- احتکار مواد غذایی
- با نگاهی به آنچه بیان شد نتیجه می گیریم بحران در همه زمانها و در همه جرایم در شکلهای مختلف خود در کمین سازمان است و باید همواره آماده «مدیریت بحران» و مهار آن بود ، به همین دلیل تربیت افراد با قابلیت های فردی، مدیریتی و علمی خصوصاً و آموزش همگانی برای احاد جامعه عموماً ضرورت اجتناب ناپذیر است و همت و کار مضاعف در این زمینه عین تدبیر و عقلانیت است ، پس علاوه بر توجه به آموزش عمومی باید تمهیداتی را به کار برد که آسیب ها و خسارات احتمالی در بحرانها را به حداقل رساند ، اینجا است که نقش « پدافند غیر عادی یا عامل» در مهار و تحت کنترل در آوردن بحران اساسی و واجب الاجراست.